

Osada grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej oraz ślady osadnictwa z innych okresów na stanowisku 37 w miejscowości Suraż, gm. *loco*

Katalog warstw i obiektów

1. Wykop 1

1.1. Warstwy

Warstwa 1 – współczesna warstwa orna

Piaszczysta, ciemnobrązowo-szara (10YR 3/1) ziemia, o miąższości do 0,4 m.

Zawartość zabytkowa: 1) 15 fragmentów ceramiki nowożytniej, w tym 1 wylew, 1 dno i 13 brzuśców. 2) 3 zabytki krzemienne: łuszczeń dwustronny jednobiegunowy oraz odłupki retuszowane, wykonane na półsurowcu „klasycznym” i łuszczeniowym (Wawrusiewicz, w tomie, ryc. 6: 1, 2).

Warstwa 2 – warstwa niwelacyjna

Piaszczysta, brązowo-żółta (10YR 4/4) ziemia z plamami humusu, zalegająca bezpośrednio pod warstwą orną w północno-zachodniej części wykopu. Jej miąższość wynosiła od 0,05 do ok. 0,25 m.

Zawartość zabytkowa: 1) 4 fragmenty brzuśców naczyń GS KCK¹. 2) 128 fragmentów ceramiki nowożytnej, w tym 11 wylewów, 8 den, 3 ucha i 106 brzuśców. 3) 1 fragment dna małego naczynia kamionkowego. 3) 12 zabytków krzemiennych, m.in. łuszczeń wykonany na bliżej nieokreślonej formie rdzenia oraz narzędzie na półsurowcu wiórowym (Wawrusiewicz, w tomie, ryc. 6: 3, 4).

Warstwa 3 – warstwa spływowa (?)

Piaszczysta, szaro-brązowa (10YR 3/3) ziemia o miąższości ok. 0,2–0,4 m, znajdująca się na obszarze sondażu nr 1 i 2.

Zawartość zabytkowa: 1) 13 fragmentów brzuśców naczyń GS KCK. 2) 14 fragmentów ceramiki nowożytnej, w tym 2 wylewy i 12 brzuśców. 3) 8 fragmentów brzuśców o nieokreślonej chronologii. 4) 7 zabytków krzemiennych, pochodzących głównie z eksploatacji łuszczeniowej (Wawrusiewicz, w tomie). Ponadto z warstwy 3 lub 6 pochodzi fragment naczynia wczesnośredniowiecznego (ryc. 37: 1).

Warstwa 6 – warstwa kulturowa

Piaszczysta, brązowa (10YR 4/3) ziemia z ciemniejszymi plamkami, stwierdzona w sondażu nr 1, pod warstwą 3, a na stopie calca. Jej miąższość dochodziła do kilkunastu centymetrów.

Zawartość zabytkowa: 1) 4 fragmenty naczyń GS KCK, w tym 3 brzuśce i 1 ułamek wyodrębnionego, płaskiego dna o grubości 19 mm. 2) 1 fragment brzuśca naczynia nowożytnego. 3) 3 fragmenty brzuśców z naczyń o nieokreślonej chronologii.

---

¹ W katalogu zastosowano następujące skróty na oznaczenie jednostek kulturowych: KT – kultura trzciniecka, GS KCK – grupa suraska kultury ceramiki kreskowanej.

Warstwa 7 – warstwa kulturowa (?)/warstwa spływowa (?)

Piaszczysta, brązowo-szara (10YR 3/2) ziemia, plamista, zalegająca na stropie calca w sondażu nr 3.

1.2. Obiekty prawdopodobnie grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej

Obiekt 17 (x = 204; y = 35)

Jama o kolistym kształcie w planie i nieckowatym przekroju, o średnicy ok. 0,9 m i głębokości ok. 0,2 m. Wypełniona była jasnoszarą (10YR 5/1), piaszczystą ziemią z drobnymi brązowymi plamkami (js. 16).

Obiekt 19 (x = 202,5; y = 36)

Kolista w planie jama o nieckowatym przekroju. Miała ok. 0,8 m średnicy i ok. 0,2 m głębokości. Wypełniona była jasnoszarą (10YR 5/1), piaszczystą ziemią z drobnymi brązowymi plamkami (js. 18).

Zawartość zabytkowa: 1 fragment brzuśca z naczynia GS KCK.

Obiekt 21 (x = 201; y = 43)

Jama o owalnym kształcie w planie, o wymiarach 0,9 × 0,7 m, nieckowatym przekroju i głębokości ok. 0,2 m. Jej wypełnisko stanowiła szara (10YR 4/1), piaszczysta ziemia z drobnymi brązowymi plamkami (js. 22).

Obiekt 23 (x = 203,5; y = 33)

Jama o owalnym kształcie w planie i nieckowatym przekroju. Jej wymiary wynosiły ok. 1,1 × 0,5 m, a głębokość ok. 0,2 m. Wypełnisko tworzyła jasnoszara (10YR 5/1), piaszczysta ziemia z drobnymi brązowymi plamkami (js. 22).

Zawartość zabytkowa: 4 fragmenty naczyń GS KCK, w tym 1 dno i 3 brzuśce.

1.3. Obiekty o nieokreślonej chronologii

Obiekt 10 (x = 299,5; y = 35, sondaż nr 3)

Jama (?) o szerokości ok. 0,6 m i długości części wyeksplorowanej ok. 0,5 m (przebadano tylko część obiektu), ze skupiskiem kilkunastu średniej wielkości kamieni. Jej wypełnisko stanowiła ciemnobrązowo-szara (10YR 3/1) ziemia (js. 9), zbliżona strukturą do warstwy ornej. Granice obiektu były słabo czytelne w profilu, jego głębokość nie została określona. Być może jest to skupisko kamieni, zalegających w naturalnym obniżeniu.

2. Wykop 2

2.1. Warstwy

Warstwa 1 – współczesna warstwa orna

Piaszczysta ziemia o ciemnobrunatnej barwie (10YR 3/1, 3/2), mająca ok. 0,3–0,45 m miąższości.

Zawartość zabytkowa: 11 krzemieni, w tym 4 łuszcznie, 4 odłupki łuszczniowe, 2 odłupki nieokreślone oraz 1 odłupek retuszowany, wykonany na półsurowcu „klasycznym” (Wawrusiewicz, w tomie). Por. też opis zawartości warstwy 31.

Warstwa o miąższości od kilkunastu centymetrów do ok. 0,4 m, wyróżniona w północnej i środkowej części stanowiska (do ok. x = 70). Była to piaszczysta, brązowo-brunatna (10YR 4/3, 3/2–3/3) ziemia, w części północnej nieco bardziej zwarta i z plamkami wytrażeń żelazistych. Zawierała liczne fragmenty polepy oraz stosunkowo dużą ilość drobnych węgielków drzewnych, głównie z pni lub konarów i gałązek sosny zwyczajnej, w mniejszym stopniu z brzozy (m.in. z pnia) oraz pnia lub konara dębu (Michniewicz 2002).

Zawartość zabytkowa: 1) Fragment przęślika (ryc. 35: 1). 2) Fragment przedmiotu z gliny – być może przęślika lub innego typu cieżarka (ryc. 35: 2). 3) Fragment oselki kamiennej (ryc. 35: 4). 4) 2 rozcieracze (?) kamienne (ryc. 35: 5). 5) 2 kamienie wygładzone – fragmenty podkładek. 6) Nowożytny gwóźdź żelazny. 7) 4 fragmenty ceramiki KT, w tym 1 fragment wylewu o mocno wygładzonej powierzchni, brązowej barwie, jednobarwnym przełamie i domieszce średnioziarnistego tłuczni (ryc. 36: 1), 1 ułamek brzuśca zdobionego żłobkiem i linią falistą (ryc. 36: 2) oraz 1 fragment brzuśca o pomarańczowej barwie, dwubarwnym przełamie i domieszce różnoziarnistego tłuczni, z przekłutym okrągłym otworkiem o średnicy 4 mm. 8) 1241 fragmentów ceramiki GS KCK (66 wylewów, 22 dna i 1153 brzuśce, ryc. 33: 3–11; 34). Charakterystyczne fragmenty wylewów mają zazwyczaj niewielkie rozmiary, a ich forma jest trudna do określenia. Są to m.in.: 2 brzegi naczyń o kształcie jajowatym (?) i chropowatej powierzchni, w tym 1 o krawędzi zdobionej nacinaniem (ryc. 33: 7); 2 fragmenty wylewów naczyń jajowatych o gładzonej powierzchni, w tym 1 o krawędzi zdobionej zaszczypywaniami paznokciowymi (ryc. 34: 7, 8); 1 fragment wylewu garnka o kreskowanej powierzchni, o baniastym brzuścu i lekko wychylonym wylewie (ryc. 33: 4); 1 fragment wylewu, wyraźnie oddzielony od brzuśca przy pomocy nieregularnej bruzdy, o gładzonej powierzchni i krawędzi zdobionej zaszczypywaniami paznokciowymi (ryc. 34: 6); 2 drobne fragmenty wylewów o gładzonej powierzchni, z czego jeden zdobiony na krawędzi okrągłymi dołeczkami, a drugi zaszczypywaniami paznokciowymi; 21 drobnych fragmentów wylewów, zazwyczaj wychylonych na zewnątrz lub pionowych, pochodzących w większości zapewne z naczyń profilowanych o gładzonej lub kreskowanej powierzchni (jako kreskowaną określono powierzchnię jedynie trzech z nich – ryc. 33: 3, 6, w pozostałych wypadkach jest ona gładzona, ale analizowane egzemplarze obejmują jedynie przykrawędne partie naczyń, które często nie były pokrywane kreskowaniem, por. ryc. 34: 2, 3, 5); 1 fragmenty miski (?) o powierzchni kreskowanej i krawędzi ornamentowanej odciskanymi dołeczkami; 1 fragment wylewu naczynia stołowego o czarnej polerowanej powierzchni (ryc. 33: 11); 1 fragment naczynia o polerowanych ściankach czarnej barwy (ryc. 33: 8); 1 fragment wylewu kubka lub garnka z uchem, o brązowej polerowanej powierzchni (ryc. 33: 10); bardzo drobny, zniszczony ułamek wylewu o facetowanej od wewnątrz krawędzi, prawdopodobnie gładzonej powierzchni, brązowej barwie i drobnoziarnistej domieszce, nawiązujący do naczyń kultury przeworskiej z młodszego okresu przedrzymskiego. Najlepiej zachowane fragmenty den to m.in.: 1 fragment dna o gładzonej powierzchni i średnicy ok. 6 cm; 1 fragment dna z naczynia o kreskowanej powierzchni, o średnicy ok. 7 cm i grubości 13 mm; 1 fragment lekko wklęsłego (?), niewyodrębnionego dna o gładzonej powierzchni i grubości 1,4 cm (ryc. 34: 10); 1 fragment niewyodrębnionego, prawdopodobnie płaskiego dna o brązowej polerowanej powierzchni i grubości 13 mm (ryc. 33: 9). Wśród brzuśców są m.in.: 4 fragmenty o ostrych załomach, zdobione rzędem odcisków paznokciowych, w tym 3 pochodzące z egzemplarzy o kreskowanej (ryc. 33: 5) i 1 o gładzonej powierzchni, z widocznymi śladami pionowego zagładzania palcami (ryc. 34: 12); 7 fragmentów brzuśców o gładzonej powierzchni, zdobionych zaszczypywaniami i odciskami paznokciowymi (ryc. 34: 1, 11, 13, 14); 1 fragment brzuśca o polerowanej powierzchni, zdobiony odciskami paznokciowymi; 1 fragment brzuśca o gładzonej powierzchni, zdobiony rytymi pionowymi kreskami. Dodatkowo ze stropu warstwy 31 i spągu humusu (w. 31/1) pochodzi 259 fragmentów ceramiki GS KCK (12 wylewów, 2 dna i 245 brzuśców). Do najbardziej charakterystycznych należą: 3 drobne fragmenty wylewów o gładzonej powierzchni, zdobione na krawędzi nacinanymi kreskami; 1 fragment brzegu naczynia o wygładzanej powierzchni, być może miski (ryc. 33: 13); 1 fragment płaskiego dna o prawdopodobnie chropowatej powierzchni (ryc. 33: 12); 1 fragment brzuśca o ostrym załomie, z naczynia o gładzonej powierzchni; 1 fragment brzuśca naczynia o gładzonej powierzchni, ornamentowany zaszczypywaniami paznokciowymi oraz 1 brzusiec naczynia o kreskowanej powierzchni, zdobiony na załomie wzorem paznokciowym. 9) 186 zabytków krzemiennych (Wawrusiewicz, w tomie, ryc. 6: 7–11; 7: 1–10) oraz dodatkowo 43 okazy ze stropu warstwy i spągu humusu (w. 31/1) (tamże, ryc. 7: 11–13; 8: 1–5). 10) 12 fragmentów ceramiki wczesno- i późnośredniowiecznej (1 wylew i 11 brzuśców; ryc. 37: 2), a ponadto 12 ułamków z warstwy 31 lub humusu (4 wylewy i 8 brzuśców; ryc. 37: 3). 11)

31 fragmentów naczyń nowożytnych (4 wylewy, 1 dno i 26 brzuśców) oraz dodatkowo 45 ułamków z warstwy 31 lub humusu (5 wylewów, 3 dna i 37 brzuśców). 12) 139 fragmentów ceramiki o nieokreślonej chronologii. 13) 286 bryłek polepy, w tym 5 niepewnych oraz 10 ze stropu warstwy lub spągu humusu.

Warstwa 167 – skupisko polepy, najprawdopodobniej pozostałość naziemnego budynku

Żółto-brązowa, piaszczysta ziemia o miąższości 0,10–0,15 m, wydzielona w obrębie warstwy 31, zawierająca bardzo dużą ilość polepy, częściowo przepalanej. Obszar występowania warstwy wyznaczony został na podstawie obecności polepy i miał wymiary ok. $9 \times 3,2$ m ($x = 54,5$ – $58,5$; $y = 8,9$ – 18). Z uwagi na jej rozciągnięcie wzdłuż osi północny wschód – południowy zachód, zgodnej z kierunkiem współczesnej orki, można przypuszczać, że pierwotny zasięg tej struktury od wschodu był nieco mniejszy. W jej obrębie wydzielono warstwę przepalonego pomarańczowego (5YR 5/8) piasku, widoczną na powierzchni o wymiarach ok. $1,5 \times 1,2$ m (js. 167/1), będącą prawdopodobnie pozostałością zniszczonego płytkiego paleniska lub powierzchniowego ogniska. W spągu warstwy 167 pojawiły się zarysy paleniska 169, jam 350 i 354 oraz kilku dołów posłupowych (js. 346, 358, 368 i 480).

Zawartość zabytkowa: 1) 32 fragmenty ceramiki GS KCK, w tym 30 brzuśców oraz 2 wylewy, z czego 1 o powierzchni gładzonej i krawędzi zdobionej nacinanymi kreskami oraz 1 o powierzchni pokrytej kreskowaniem i nacinanej krawędzi. 2) Drobną fragment niebieskiego szkła, pochodzący być może z paciorka. 3) 1 odłupek korowy, 2 okruchy krzemienne oraz 1 odłupek retuszowany, wykonany na półsurowcu łuszczeniowym (Wawrusiewicz, w tomie, ryc. 8: 7). 4) Ok. 500 bryłek polepy. 5) 1 fragment wypalanej gliny, być może ciężarka (?). 6) Kilka drobnych fragmentów kości, nieokreślonych gatunkowo.

Warstwa 170 – warstwa kulturowa

Wyróżniona w południowej części wykopu, na obszarze od ok. $x = 70$ do $x = 90$. Znajdowała się bezpośrednio na bardzo sypkim, piaszczystym calcu, od którego różniła się jedynie nieco ciemniejszą, jasnobrązową (10YR4/4) barwą. Jej miąższość wynosiła przeciętnie ok. 5 cm.

Zawartość zabytkowa: 1) 54 fragmenty ceramiki GS KCK (4 wylewy, 3 dna i 47 brzuśców), w tym 1 wylew o gładzonej powierzchni i krawędzi zdobionej nacinanymi kreskami. 2) 9 zabytków krzemienych, głównie łuszczenie oraz odłupki i wióry łuszczeniowe (Wawrusiewicz, w tomie). 3) 1 fragment wylewu naczynia późnośredniowiecznego (ryc. 37: 4). 4) 5 fragmentów naczyń nowożytnych (1 wylew i 4 brzuśce). 5) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii.

2.2. Obiekty grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej

2.2.1. Paleniska

Obiekt 54 ($x = 34$; $y = 26$)

Owalna jama o wymiarach $1,2 \times 0,9$ m i głębokości 0,35 m (ryc. 7; 9: 1). Dno płaskie, najbardziej zagłębione w części środkowej, przy ściankach wypłycone. Wypełnisko obiektu stanowiła czarna (10YR 2/1), przepalona ziemia (js. 53) z niewielką ilością drobnych węgielków z brzozy oraz z pni lub konarów jesionu wyniosłego (Michniewicz 2002). W palenisku znajdował się wielowarstwowy bruk o miąższości ok. 0,3 m, składający się z mocno przepalonych kamieni o łącznej objętości ok. 34 litrów.

Zawartość zabytkowa: 16 fragmentów ceramiki GS KCK, w tym 15 brzuśców i 1 wylew o powierzchni delikatnie kreskowanej, zdobiony na krawędzi odciskami paznokciowymi.

Obiekt 85 ($x = 48$; $y = 27,2$)

Owalna w planie jama o wymiarach $1 \times 0,9$ m (ryc. 9: 2). Jej przekrój był nieckowaty, o głębokości 0,2 m. Wypełnisko tworzyła plamista, czarna, ciemnobrązowa i pomarańczowa (10YR 2/1; 10YR 3/3; 5YR 5/8) ziemia (js. 84), przemieszana

z polepą i znajdującymi się głównie w stropie obiektu węgielkami, pochodzącymi z mocno rozłożonego drewna z grubego pnia lub konara sosny zwyczajnej, miejscami tylko częściowo zwęglonego (Michniewicz 2002).

Zawartość zabytkowa: 2 fragmenty ceramiki GS KCK, w tym 1 wylew o gładzonej powierzchni i zaokrąglonej krawędzi oraz 1 brzusiec.

Obiekt 89 (x = 70,3; y = 31)

Kolista w planie jama o nieckowatym przekroju, o średnicy ok. 1 m i głębokości 0,2 m (ryc. 8). Wypełniona była czarną (10YR 2/1), przepaloną ziemią z drobnymi plamkami o barwie brunatnej i szarej (js. 88).

Zawartość zabytkowa: 1) 7 fragmentów brzuśców, bardzo zniszczonych, ze słabo wypalonych naczyń GS KCK. 2) 5 grudek polepy.

Obiekt 169 (x = 57; y = 11)

Jama o kształcie wydłużonym i wymiarach 1,6 × 0,8 m (ryc. 9: 3). Jej przekrój był nieckowaty, o głębokości 0,3 m. Wypełniona była plamistą, brązowo-czarną, czarną i pomarańczową (10YR 3/1; 2,5Y 2/1; 5YR 5/8), przepaloną ziemią (js. 168), zawierającą drobne węgielki drzewne i grudki polepy. Obiekt prawdopodobnie przeciął jamę 354.

Zawartość zabytkowa: 1) 1 wylew o gładzonej powierzchni, pochodzący z naczynia o esowatym profilu i zaokrąglonej krawędzi, być może zdobionej nacinanymi kreskami (ryc. 29: 7) oraz 5 fragmentów brzuśców GS KCK. Ponadto z obiektu 169 lub z sąsiedniej jamy 354 pochodzą kolejne 4 fragmenty brzuśców oraz górna część garnka o kreskowanej powierzchni i prawie pionowym, lekko wychylonym na zewnątrz wylewie, z krawędzią zdobioną nacinanymi kreskami (ryc. 29: 6). 2) 17 bryłek polepy oraz dodatkowo 1 z obiektu lub jamy 354.

Obiekt 230 (x = 75; y = 4,3)

Jama o owalnym kształcie w planie i wymiarach 0,7 × 0,6 m. Wypełniona była ciemnobrązową i czarną (10YR 3/3–2/3; 2,5Y 2/1), przepaloną ziemią (js. 229) z drobnymi węgielkami z pnia (pni) sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002). Obiekt nie został wyeksplorowany.

Obiekt 410 (x = 9,5; y = 29,4)

Przebadana częściowo jama (północno-wschodnia część została zniszczona przez wkop gazociągowy) o prawdopodobnie owalnym kształcie w planie, szerokości 0,8 m i zachowanej długości 0,6 m. Jej przekrój był nieckowaty, a głębokość wynosiła 0,2 m. Obiekt wypełniony był czarną (2,5Y 2/1), przepaloną ziemią (js. 409) z drobnymi grudkami polepy i węgielkami z grądu pospolitego (Michniewicz 2002). Na jego dnie znajdowały się 2 duże kamienie.

Zawartość zabytkowa: 2 fragmenty brzuśców GS KCK.

2.2.2. Zagłębiona część naziemnego budynku (?)

Obiekt 354 (x = 56; y = 10)

Jama o zbliżonym do prostokątnego kształcie w planie i wymiarach 2 × 1,3 m, zorientowana na osi wschód – zachód (ryc. 9: 3). Jej dno było płaskie, a ścianki ukośne. Przeciętna głębokość obiektu wynosiła ok. 0,3 m, ponadto w jego dnie znajdowały się owalne zagłębienia o głębokości dochodzącej do 0,6 m. Wypełnisko stanowiła szaro-brązowa (10YR 4/2–3/2), piaszczysta ziemia z drobnymi plamkami piasku calcowego oraz nielicznymi węgielkami (js. 353). Obiekt został prawdopodobnie przecięty przez palenisko 169, znajdujące się na wschód od niego i prawdopodobnie funkcjonalnie z nim związane.

Zawartość zabytkowa: 1) 20 fragmentów ceramiki GS KCK, w tym 2 wylewy, 1 dno i 17 brzuśców. Jeden z wylewów to fragment cienkościennego naczynia o gładzonych, niestarannie wykończonych ściankach i zaokrąglonej krawędzi, pochodzący prawdopodobnie z miski o lekko esowatym profilu. Drugi wylew, wyraźnie wyodrębniony od brzuśca, o ukośnie

ściętej krawędzi, to część garnka (?) o kreskowanej powierzchni. Por. też opis zawartości obiektu 169. 2) 10 bryłek polepy, w tym 2 niepewne.

2.2.3. Jamy zasobowe

Tab. 1. Suraż, stan. 37, gm. *loco*. Wykop 2. Zestawienie jam zasobowych

2.2.4. Jamy o nieokreślonej funkcji

Obiekt 34 ($x = 40,2; y = 14,8$)

Jama o kolistym kształcie w planie i nieckowatym przekroju, o średnicy 0,6 m i głębokości 0,26 m (ryc. 26). Jej wypełnisko stanowiła szaro-brązowa (10YR 4/2–4/3), piaszczysta ziemia (js. 33). Obiekt wkopany był w warstwę 31. Ustawione w nim było całe naczynie. W pobranej z niego próbce gleby nie stwierdzono obecności szczątków roślinnych (M. Kupryjanowicz 2002a).

Zawartość zabytkowa: 1) W całości zachowany garnek GS KCK o starannie wygładzonej powierzchni, baniastym brzuścu, pionowej szyjce z poziomo ściętą krawędzią i płaskim dnie, o wys. 23 cm, średn. wylewu ok. 18 cm, średn. dna 13 cm (ryc. 29: 1) oraz 7 fragmentów brzuśców z innych naczyń. 2) 1 odłupek zaprawiakowy (Wawrusiewicz, w tomie).

Obiekt 56 ($x = 34; y = 18,1$)

Jama o owalnym kształcie w planie i nieckowatym przekroju. Jej wymiary wynosiły $1 \times 0,8$ m, a głębokość 0,3 m. Wypełniona była płamistą, szaro-brązową (10YR 4/2) i ciemnoszarą (10YR 3/1–3/2), piaszczystą ziemią (js. 55), z pomarańczowymi plamkami w części wschodniej.

Obiekt 58 ($x = 39; y = 15,5$)

Jama (?) o owalnym kształcie w planie, o wymiarach $0,7 \times 0,5$ m. Wypełniona była ciemnobrązowo-szarą ziemią (10YR 3/2) z ciemnoszaro-brunatnymi plamami. Obiekt nie został wyeksplorowany, a jego antropogeniczny charakter nie jest pewny.

Obiekt 79 ($x = 21,8; y = 15$)

Jama o kolistym kształcie w planie, średnicy ok. 0,7 m i głębokości dochodzącej do 0,36 m. Jej dno było nierówne, obniżające się we wschodniej części, a ścianki pionowe. Wypełniona była szaro-brązową (10YR 4/2), piaszczystą ziemią (js. 78) z pojedynczymi węgielkami drzewnymi, pochodzącymi z grubego pnia (pni) sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002).

Zawartość zabytkowa: 2 fragmenty ceramiki GS KCK (brzuśce).

Obiekt 81 ($x = 23,4; y = 16,7$)

Jama o kolistym kształcie w planie i średnicy ok. 0,5 m. Jej przekrój był nieckowaty, a głębokości wynosiła ok. 0,1 m. Wypełnisko tworzyła płamista, brązowo-czarna (10YR 3/1), piaszczysta ziemia (js. 80) z grudkami polepy oraz pojedynczymi węgielkami z mocno rozłożonego, grubego pnia świerka pospolitego (Michniewicz 2002).

Zawartość zabytkowa: 1) 4 fragmenty ceramiki GS KCK (brzuśce). 2) 1 odłupek korowy (Wawrusiewicz, w tomie).

Obiekt 91 ($x = 70; y = 29,5$)

Jama o nieregularnym kształcie w planie i nieckowatym przekroju (ryc. 8). Jej wymiary wynosiły $1,6 \times 1,3$ m, a głębokość 0,2 m. Wypełnisko stanowiła płamista, czarna i brązowo-czarna (10YR 2/1–3/1), piaszczysta ziemia (js. 90) z grudkami polepy i drobnymi węgielkami z pnia szakłaka pospolitego (Michniewicz 2002).

Zawartość zabytkowa: 1) 5 fragmentów ceramiki GS KCK (brzuśce). 2) 1 łuszczeń (Wawrusiewicz, w tomie). 3) 5 grudek polepy.

Obiekt 105 (x = 84; y = 27,6)

Jama o nieregularnym kształcie w planie i wymiarach $1,8 \times 1,2$ m. Jej dno było płaskie, ścianki lekko ukośne (od wschodu bardziej strome), a głębokość wynosiła 0,38 m. Wypełniona była brązową (10YR 4/3), piaszczystą ziemią z drobnymi węgielkami (js. 104).

Zawartość zabytkowa: 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii, prawdopodobnie pradziejowy.

Obiekt 117 (x = 93,2; y = 28,5)

Jama o kolistym kształcie w planie i nieckowatym przekroju. Jej średnica wynosiła ok. 0,92 m, a głębokość 0,2 m. Wypełnisko (js. 116) tworzyła brązowa ziemia z pojedynczymi węgielkami drzewnymi, pochodzącymi prawdopodobnie z jednego pnia sosny zwyczajnej, o średnicy ok. 45 cm. Część tkanek nie była zwęglona (Michniewicz 2002).

Zawartość zabytkowa: 1 fragment brzuśca z naczynia GS KCK.

Obiekt 125 (x = 48; y = 30,5)

Nieregularna w planie jama o wymiarach $1,5 \times 0,8$ m. Jej przekrój był soczewkowaty, a głębokość wynosiła ok. 0,1 m. Wypełniona była plamistą, szaro-brązową (10YR 4/2–4/3), piaszczystą ziemią, zawierającą niewielką ilość drobnych węgielków drzewnych (js. 124).

Zawartość zabytkowa: 1 fragment brzuśca GS KCK.

Obiekt 141 (x = 42; y = 26,2)

Jama (?) o nieregularnym kształcie w planie i soczewkowatym przekroju. Jej wymiary wynosiły $1,7 \times 1$ m, a głębokość 0,1 m. Wypełniona była brązowo-czarną (10YR 3/1) ziemią z drobnymi węgielkami (js. 140). Antropogeniczny charakter obiektu nie jest pewny, być może stanowił on naturalne zagłębienie w calcu, wypełnione warstwą kulturową.

Zawartość zabytkowa: 1) 2 fragmenty brzuśców z naczyń GS KCK. 2) Łuszczeń krzemienno (Wawrusiewicz, w tomie).

Obiekt 153 (x = 50,4; y = 23,6)

Jama o kształcie zbliżonym do owalnego, wymiarach $1,8 \times 1,4$ m i głębokości dochodzącej do 0,36 m. Przekrój nieckowaty. Jej wypełnisko stanowiła plamista, brązowo-czarna (10YR 3/2) i żółta, piaszczysta ziemia z drobnymi węgielkami drzewnymi (js. 152).

Zawartość zabytkowa: 1 fragment brzuśca z naczynia GS KCK.

Obiekt 173 (x = 64; y = 31,4)

Jama o prawdopodobnie kolistym lub owalnym kształcie w planie, zniszczona częściowo przez wkop pod gazociąg (ryc. 27). Jej średnica dochodziła zapewne do ok. 2 m, zaś głębokość wynosiła 1,1 m. Ścianki były lekko ukośne, dno płaskie. Górna część jamy została zniszczona, wypełnisko zachowanej części stanowiły cztery warstwy: w górnej części znajdowały się poziomy piaszczystej, lekko plamistej szarej (10YR 4/1) ziemi z wytrąceniami żelazistymi oraz jasnobrązowej (10YR 5/3) ziemi, o łącznej miąższości ok. 0,3 m, poniżej zalegała warstewka czarnej (10YR 2/1) spalenizny o miąższości 0,1 m, zawierająca dużą ilość węgielków drzewnych z jesionu zwyczajnego, lipy, korzenia (?) dębu i szyszek sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002) oraz drobne fragmenty kości zwierzęcych, a na dnie jamy znajdowała się jasnoszaro-brązowa (10YR 5/2) ziemia o miąższości ok. 0,15 m. W wypełnisku znaleziono pojedyncze nasiona chrząstkowca polnego, komosy, m.in. białej, orzeszki rdestu powojowego oraz niełupkę z rodziny złożonych, należąca prawdopodobnie do nieokreślonego gatunku z rodzaju mlecz (Krasnodębski, Kupryjanowicz 2006, s. 140 i tab. 2).

Zawartość zabytkowa: 1) 17 fragmentów ceramiki GS KCK, w tym 1 wylew naczynia o jajowatym (?) kształcie i chropowatej powierzchni (ryc. 29: 5), 1 fragment dolnej części naczynia miniaturowego o wklęsłym dnie, o średn. ok. 2 cm (ryc. 29: 4) oraz 15 fragmentów brzuśców. 2) 2 fragmenty polepy. 3) Drobne, nieoznaczone gatunkowo kości zwierzęce.

Obiekt 175 (x = 65,2; y = 28,5)

Jama o owalnym kształcie w planie, o wymiarach 1,6 × 1,1 m. Jej przekrój był stożkowy, a głębokość dochodziła do 0,35 m. Wypełniona była brązowo-czarną (10YR 3/1–3/2), piaszczystą ziemią z brunatnymi plamkami i niewielką ilością drobnych węgielków (js. 174).

Zawartość zabytkowa: 1) 12 fragmentów ceramiki GS KCK (brzuśce). 2) 1 łuszczeń dwustronny, dwubiegunowy (Wawrusiewicz, w tomie, ryc. 8: 8). 3) 2 fragmenty polepy.

Obiekt 177 (x = 61,8; y = 29)

Jama o kształcie zbliżonym do owalnego, wymiarach 1,1 × 1,5 m, nieckowatym przekroju i głębokości dochodzącej do 0,54 m (ryc. 25: 3). Główną część jej wypełniska stanowiła piaszczysta ziemia (js. 176) o barwie brązowej (10YR 4/3–3/3), z dużą ilością plamek jasnoszarego i żółtego piasku oraz drobnymi węgielkami drzewnymi. Na dnie obiektu znajdowała się warstewka czarnej (10YR 1,7/1), przepalanej ziemi (js. 217) o miąższości ok. 0,2 m, zawierająca kilka średniej wielkości kamieni, grudki polepy i drobne węgielki z pnia (pni) grabu pospolitego, gałęzi lub korzenia jesionu wyniosłego oraz pnia lub konara olchy (Michniewicz 2002).

Zawartość zabytkowa: 1) 8 fragmentów ceramiki GS KCK (brzuśce). 2) 1 rdzeń odłupkowy, dwupiętowy (Wawrusiewicz, w tomie, ryc. 8: 9). 3) 2 fragmenty polepy (?). 4) 1 fragment przepalanej kości (z warstwy 217).

Obiekt 179 (x = 60,5; y = 26)

Jama o nieregularnym kształcie w planie i wymiarach 1,4 × 1 m (ryc. 25: 4). Jej przekrój był nieregularnie nieckowaty, a głębokość dochodziła do 0,6 m (w części zachodniej). W górnej partii obiektu znajdowała się plamista, ciemnobrązowa (10YR 3/2–3/3) i brązowa (10YR 4/3) ziemia z drobnymi węgielkami drzewnymi, o miąższości do 0,45 m (js. 178/1). W części południowej w jej stropie widoczne były plamy czarnej ziemi. Poniżej zalegały warstewki jasnobrązowego (10YR 6/3) piasku z jasnoszarymi plamkami (10YR 5/1) i nielicznymi drobnymi węgielkami (js. 178/2) oraz jednolitego, jasnobrązowego (10YR 6/3) piasku (js. 178/3). Ich łączna miąższość wahała się od ok. 0,1 do 0,3 m. Na dnie jamy znajdowała się warstwa plamistego, ciemnobrązowo-szarego (10YR 4/1–3/1) i jasnoszarego (10YR 5/1) piasku (js. 178/4), mająca ok. 0,2 m miąższości i zawierająca średniej wielkości kamień.

Zawartość zabytkowa: 1) 8 fragmentów ceramiki GS KCK (brzuśce). 2) 8 fragmentów polepy.

Obiekt 181 (x = 63; y = 26,5)

Jama o nieregularnym, wydłużonym kształcie w planie, wymiarach 2,8 × 1,4 m i głębokości dochodzącej do 0,7 m. Dno nieckowate, ścianki ukośne i pionowe. Obiekt wypełniony był plamistą, brązowo-czarną (10YR 3/1–3/2), piaszczystą ziemią (js. 180), przy dnie przechodzącą w szaro-żółto-brązową (10YR 5/2). Zawierała ona drobne węgielki z pnia lub konara olchy (Michniewicz 2002).

Zawartość zabytkowa: 1) 23 fragmenty ceramiki GS KCK, w tym 2 wylewy (1 z naczynia cienkościennego o gładzonej powierzchni i 1 z garnka o jajowatym (?) kształcie, chropowatej powierzchni i zaokrąglonej krawędzi, ryc. 29: 8) oraz 21 ułamków brzuśców. 2) 2 łuszczenie i 2 odłupki łuszczeniowe (Wawrusiewicz, w tomie). 3) 6 fragmentów polepy, w tym 1 niepewny.

Obiekt 183 (x = 59; y = 30,5)

Kolista w planie jama o średnicy 1,3 m (ryc. 25: 2). Jej ścianki boczne były ukośne, dno płaskie, a głębokość wynosiła ok. 0,7 m. Wypełnisko górnej części obiektu tworzyła plamista, brązowo-czarna (10YR 3/1–3/2) i brązowa (10YR 4/3–3/3) ziemia (js. 182/1 = 181/2) z plamkami szarego i żółtego piasku oraz drobnymi węgielkami drzewnymi. Poniżej zalegała cienka warstewka czarnej (2,5Y 2/1) ziemi (js. 182/3) z nieco większą ilością węgielków, a pod nią brązowo-czarna (10YR 3/1–3/2) ziemia (js. 183/4) z czarnymi plamkami, niewielką ilością drobnych węgielków i nielicznymi kamieniami. Na dnie obiektu powtórnie wystąpiła warstwa czarnej (2,5Y 2/1) ziemi (js. 182/5) z drobnymi węgielkami drzewnymi i grudkami po-

lepy oraz cienka warstewka jasnoszaro-brązowego (10YR 5/1–5/2) piasku z czarnymi przemykami (js. 182/6). W wypełnisku jamy znajdowały się węgielki z pnia jesionu wyniosłego (Michniewicz 2002).

Zawartość zabytkowa: 1) 18 fragmentów ceramiki GS KCK, w tym 1 wylew naczynia o powierzchni gładzonej w górnej części, z krawędzią zdobioną nacinaniem (ryc. 29: 9), 2 dna (w tym 1 o grubości 18 mm i 1 o grubości 12 mm, prawdopodobnie lekko wklęsłe, ryc. 29: 10) oraz 15 brzuśców, w tym 1 o polerowanej powierzchni i wyraźnym załomie oraz 1 o wygładzonej powierzchni, zdobiony rzędem pionowych odcisków paznokciowych (ryc. 29: 11). 2) 1 łuszczeń mieszany (Wawrusiewicz, w tomie). 3) 6 bryłek polepy.

Obiekt 187 (x = 75,7; y = 28,8)

Jama mająca nieregularny, zbliżony do owalnego kształt w planie i nieckowaty przekrój. Jej wymiary wynosiły 1,2 × 0,7 m, a głębokość 0,2 m. Wypełniona była brązową (10YR 4/3), piaszczystą ziemią (js. 186).

Obiekt 225 (x = 76,2; y = 5,5)

Jama o nieregularnym kształcie w planie i wymiarach 0,6 × 0,4 m. Przekrój nieckowaty, głębokość 0,1 m. Wypełnisko obiektu tworzyła ciemnobrązowa (10YR 3/3), piaszczysta ziemia z dużą ilością węgielków drzewnych (js. 224).

Obiekt 284 (x = 91,7; y = 22,4)

Jama o owalnym kształcie w planie i wymiarach 0,7 × 0,5 m. Przekrój nieckowaty, głębokość 0,2 m. Wypełnisko stanowiła szaro-brązowa (10YR 4/2) ziemia (js. 283) z różnobarwnymi plamkami i dużą ilością węgielków, pochodzących głównie z sosny zwyczajnej (z pnia lub konara oraz pnia o średnicy ponad 35 cm), w mniejszym stopniu ze świerka pospolitego (Michniewicz 2002). Antropogeniczny charakter obiektu nie jest pewny.

Obiekt 338 (x = 83; y = 26,7)

Jama o nieregularnym kształcie w planie i wymiarach 1,2 × 0,8 m. Jej przekrój był soczewkowaty, a głębokość wynosiła ok. 0,1 m. Wypełnisko stanowiła brązowa (10YR 4/3), piaszczysta ziemia z dużą ilością drobnych węgielków (js. 337). Antropogeniczny charakter obiektu nie jest pewny.

Obiekt 350 (x = 58; y = 16)

Jama o owalnym kształcie w planie i wymiarach 1,7 × 1,5 m. Jej przekrój był nieckowaty, a przeciętna głębokość wynosiła ok. 0,3 m. Na stropie znajdowała się przemieszana, piaszczysta ziemia (js. 349/1) o jasnoszaro-kremowej i brązowej (10YR 6/4, 10YR 4/4) barwie, mająca prawdopodobnie charakter sływowy. Pod nią i na obrzeżach obiektu wystąpiła brązowa (10YR 4/4), piaszczysta ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków (js. 349/2). W zachodniej części jamy znajdowało się zagłębienie o średnicy ok. 0,3 m i całkowitej głębokości ok. 0,45 m, będące być może pozostałością dołu postłupowego, wypełnione szarą (10YR 4/1) ziemią (js. 349/3) z pojedynczymi drobnymi węgielkami i plamkami piasku calcowego. Antropogeniczny charakter obiektu nie jest pewny, być może stanowi on pozostałość dawnego wykrotu.

Zawartość zabytkowa: 1) 19 fragmentów naczyń GS KCK, w tym 1 fragment wylewu wyodrębnionego od brzuśca, o kreskowanej powierzchni, 1 fragment wyodrębnionego dna o gładzonej powierzchni, w dolnej części wygładzanej palcami, o średn. ok. 10 cm i grubości 13 mm (ryc. 32: 3) oraz 17 fragmentów brzuśców. 2) 1 fragment brzuśca KT o pomarańczowej, dobrze wygładzonej powierzchni, zdobionej żłobkami, prawdopodobnie poziomymi. Przełam jednobarwny, grubość ścianki 10 mm, domieszka średnio- i gruboziarnistego tłuczniwa o białej i różowej barwie. 3) 1 odłupek łuszczeniowy (Wawrusiewicz, w tomie). 4) 77 fragmentów polepy, w tym 2 niepewne.

Obiekt 352 (x = 61; y = 17)

Jama o wydłużonym kształcie w planie i wymiarach $3,2 \times 0,6$ m. Jej przekrój był nieckowaty, a głębokość wynosiła 0,2 m. Wypełniona była brązową (10YR 4/4), piaszczystą ziemią (js. 351). Antropogeniczny charakter obiektu nie jest pewny.

Zawartość zabytkowa: 1) 2 fragmenty ceramiki GS KCK (brzuśce). 2) 1 odłupek korowy (Wawrusiewicz, w tomie). 3) 2 fragmenty polepy, w tym 1 niepewny.

Obiekt 362 (x = 66,4; y = 30,8)

Jama o owalnym kształcie w planie i nieckowatym przekroju. Jej wymiary wynosiły ok. $0,8 \times 0,5$ m, a głębokość 0,15 m. Wypełniona była ciemnobrązową (10YR 3/3), piaszczystą ziemią (js. 361) z brązowo-czarnymi (10YR 3/1) plamkami i plamą czarnej spalenizny, znajdującą się na stropie. Zawierała ona drobne grudki polepy i niewielkie węgielki drzewne.

Zawartość zabytkowa: 1 fragment brzuśca z naczynia GS KCK.

Obiekt 364 (x = 60; y = 13)

Jama o kształcie zbliżonym do owalnego, o wymiarach ok. $0,8 \times 0,7$ m. Jej przekrój był nieregularnie nieckowaty, a głębokość wynosiła ok. 0,3 m. Obiekt wypełniony był brązową (10YR 4/3), piaszczystą ziemią (js. 363) z bardzo drobnymi węgielkami drzewnymi. Północna część jamy została zniszczona.

Zawartość zabytkowa: 1 fragment brzuśca z naczynia GS KCK.

Obiekt 374 (x = 110,5; y = 30,6)

Jama o kształcie owalnym, wymiarach $0,7 \times 0,6$ m, nieckowatym przekroju i głębokości 0,16 m. Jej wypełnisko tworzyła żółto-pomarańczowa (10YR 6/4), piaszczysta ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków (js. 373).

Obiekt 406 (x = 90,6; y = 10,30)

Jama o kolistym kształcie w planie i średnicy ok. 1 m. Jej przekrój miał kształt soczewkowaty, a głębokość wynosiła ok. 0,1 m. Wypełnisko stanowiła brązowa (10YR 4/4), piaszczysta ziemia (js. 405).

2.2.5. Doły posłupowe i ślady po słupach

Tab. 2. Suraż, stan. 37, gm. *loco*. Wykop 2. Zestawienie dołów posłupowych i śladów po słupach

2.2.6. Skupiska ceramiki

Warstwa 171 (x = 60–62; y = 11–13)

Skupisko ceramiki rozciągające się na stropie obiektu 216 i w jego pobliżu (ryc. 28). Materiał zabytkowy znajdował się na dwóch poziomach, z których górny pojawił się w warstwie 170 (zanim uwidoczniły się granice obiektu) i wychodził poza jego obręb, zajmując obszar o powierzchni ok. 1×2 m. Zasięg ceramiki z dolnego poziomu ograniczony był do stropu obiektu. Spośród 510 znalezionych ułamków naczyń zrekonstruowano częściowo garnek GS KCK o gładzonej powierzchni (ryc. 31: 6), wychylonym wylewie zdobionym dołkami palcowymi, wyraźnym załomie brzuśca i płaskim dnem z podsypką tłucznią, o średn. wylewu ok. 29 cm, średn. dna ok. 12 cm i wysokości ok. 25 cm. Pozostałe 81 fragmentów to mało charakterystyczne egzemplarze naczyń, w przeważającej większości brzuśce o kreskowanej powierzchni, ale również 1 ułamek wylewu o krawędzi zdobionej nacinanymi kreskami.

Warstwa 226 (x = 67,5; y = 15,4)

Skupisko ceramiki na stropie obiektu 292. Pojawiło się w trakcie eksploracji warstwy 170, poniżej zarysował się strop obiektu. Wszystkie spośród 35 ułamków ceramiki (1 wylew, 1 dno i 33 brzuśce) pochodziły z jednego garnka GS KCK (ryc. 30: 1), z którym wykleił się również 1 fragment wylewu znaleziony w górnej części znajdującej się w pobliżu jamy 288. Jest to egzemplarz o kreskowanej powierzchni, charakteryzujący się szyjką nieznacznie wyodrębnioną od brzuśca i wylewem o ukośnie ściętej krawędzi, zdobionej nacinanymi kreskami. Zrekonstruowano jego górną część, o średnicy ok. 22 cm. Ponadto w skupisku znajdował się 1 ułamek wylewu naczynia o nieokreślonej chronologii.

2.3. Okres nowożytny

Obiekt 165 (x = 49; y = 16,8)

Jama o kolistym kształcie w planie i nieckowatym przekroju. Jej średnica wynosiła ok. 0,9 m, a głębokość 0,3 m. Wypełniona była brązowo-czarną (10YR 3/1), piaszczystą ziemią z drobnymi węgielkami drzewnymi (js. 164).

Zawartość zabytkowa: 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii, prawdopodobnie pradziejowy.

Zestawienia materiałów zabytkowych

Tab. 3. Suraż, stan. 37, gm. *loco*. Wykop 1. Zestawienie ilościowe oraz stan zachowania materiałów ceramicznych grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej

Tab. 4. Suraż, stan. 37, gm. *loco*. Wykop 1. Zestawienie cech technologicznych naczyń grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej

Tab. 5. Suraż, stan. 37, gm. *loco*. Wykop 2. Zestawienie ilościowe oraz stan zachowania materiałów ceramicznych grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej

Tab. 6. Suraż, stan. 37, gm. *loco*. Wykop 2. Zestawienie cech technologicznych naczyń grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej

Tab. 7. Suraż, stan. 37, gm. *loco*. Wykop 2. Zestawienie cech technologicznych naczyń grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej w obrębie grup wyrobów o różnych sposobach opracowania powierzchni zewnętrznej

Tab. 8. Suraż, stan. 37, gm. *loco*. Wykop 2. Zestawienie polepy

Tab. 2. Suraż, stan. 37, gm. loco. Wykop 2. Zestawienie dołów posłupowych i śladów po słupach

Nr obiektu	Nr warstwy	Lokalizacja		Średnica/długość (m)	Głębokość (m)	Charakter wypełnika (Jeżeli nie podano inaczej, wypełniko obiektu tworzy piaszczysta ziemia)	Barwa	Zawartość zabytkowa/uwagi
		X	Y					
24	36	26,6	27	0,4	0,1	Brązowo-czarna ziemia, w środkowej części nieco jaśniejsza	10YR 3/2	
25	37	24,6	26,4	0,5	0,2	Brązowo-czarna ziemia z drobnymi węgielkami z gałęzi (?) sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002)	10YR 3/2	
26	38	26	28,1	0,3	0,1	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/2-4/3	
27	39	23,8	26	0,2	0,16	Brązowo-czarna ziemia z bardzo drobnymi węgielkami	10YR 3/2	
29	41	24,3	25,2	0,5	0,24	Brązowo-czarna ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 3/2	1) 3 fragm. brzuśców z naczyń GS KCK. 2) 1 odłupek nieokreślony (Wawrusiewicz, w tomie)
44	43	23,4	23,4	0,3	0,1	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/2	
46	45	25,9	30,1	0,5	0,16	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi węgielkami drzewnymi	10YR 4/2	
48	47	28,3	27	0,2	0,1	Brązowo-czarna ziemia	10YR 3/1	
52	51	26,1	26,3	0,3	0,1	Brązowo-czarna ziemia, na obrzeżach jaśniejsza, z bardzo drobnymi węgielkami, m.in. z grubego pnia sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002)	10YR 3/2	3 fragm. brzuśców z naczyń GS KCK
60	59	39,2	17,4	0,3	0,25	Szaro-brązowa ziemia z licznymi plamkami żółtego piasku	10YR 4/2	
62	61	31	24,6	0,35	0,1	Brązowo-czarna ziemia	10YR 3/1	
64	63	39,2	15	0,3	?	Szaro-brązowa ziemia z licznymi plamkami żółtego piasku	10YR 4/2	2 fragm. brzuśców z naczyń GS KCK. Obiekt nie został wyeksplorowany
69	68	34,5	30,9	0,3	0,1	Brązowo-czarna ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków z korzenia (?) sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002)	10YR 3/1	1 fragm. przepalanej kości
75	74	39,5	26,4	0,1	0,1	Brązowo-czarna ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 3/1	
77	76	40	28,3	0,2	?	Ciemnobrązowa ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 3/3	Obiekt nie został wyeksplorowany
83	82	24	15,8	0,4	0,3	Szaro-brązowa ziemia z licznymi plamkami żółtego piasku	10YR 4/2	6 fragm. brzuśców z naczyń GS KCK oraz 2 wylewy o zaokrąglonych krawędziach zdobionych nacinnymi kreskami, w tym 1 o powierzchni wyglądanej i 1 o kreskowanej
87	86	27,7	24,6	0,28	0,1	Brązowo-czarna ziemia z plamkami żółtego piasku	10YR 3/1	
119	118	87,9	26,7	0,4	0,1	Żółto-brązowa ziemia z drobnymi pomarańczowo-żółtymi plamkami	10YR 5/4	
121	120	92,5	15	0,48	0,2	Szaro-brązowa ziemia z licznymi plamkami żółtego piasku	10YR 4/2	
123	122	91	16,2	0,2	0,1	Brązowa ziemia	10YR 4/3	
127	126	46,6	29	0,24	0,08	Brązowo-czarna ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 3/1	
129	128	45,9	29,4	0,3	0,1	Brązowo-czarna ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 3/1	
131	130	45,2	29,3	0,22	0,1	Brązowo-czarna ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 3/1	1 okrzesek krzemieny (Wawrusiewicz, w tomie)
133	132	44,8	40,8	0,3	0,1	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/2	1 fragm. brzuśca KT o pomarańczowej barwie i jednobarwnym przełamie, zdobiony dwoma rzędami ornamentu odciskanego, przypominającego wzór tzw. drutu kolczastego. Grubość ścianki 7 mm, domieszka tłuczniwa średnioziarnistego (ryc. 36: 4)
135	134	44	30,5	0,2	0,1	Brązowo-czarna ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 3/1	
137	136	42,1	28,7	0,3	0,1	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/2	
139	138	41,3	28,2	0,4	0,1	Brązowo-czarna ziemia z drobnymi ciemniejszymi plamkami	10YR 3/1	
145	144	43	24,3	0,4	0,17	Brązowo-czarna ziemia z ciemniejszymi plamkami i drobnymi węgielkami	10YR 3/1	1) 1 dno i 1 fragm. brzuśca z naczyń GS KCK. 2) łuszczeń krzemieny (Wawrusiewicz, w tomie)
147	146	44	23,8	0,3	0,1	Brązowo-czarna ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 3/1	
149	148	40,8	22,6	0,35	0,28	Brązowo-czarna, plamista ziemia z małymi kamieniami i drobnymi węgielkami z nieokreślonego gatunkowo drewna, spalonego w bardzo wysokiej temperaturze (Michniewicz 2002)	10YR 3/2	1) 1 fragm. wylewu z naczynia o jajowatym kształcie i gładzonej powierzchni oraz 3 fragm. brzuśców GS KCK. 2) 4 fragm. polepy, w tym 2 niepewne
151	150	45,2	21,6	0,3	0,26	Szaro-brązowa ziemia z brązowymi plamkami oraz drobnymi fragmentami węgla i polepy	10YR 4/2	
155	154	49,2	22,5	0,2	0,1	Brązowo-czarna ziemia	10YR 3/1	
157	156	49,9	21,5	0,25	0,1	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/2	
159	158	49,6	21	0,18	0,12	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi fragmentami węgla drzewnych	10YR 4/2	
161	161	50,1	20,2	0,22	0,1	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/2	
163	162	48,4	18,5	0,4	0,1	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi węgielkami z grubego pnia sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002)	10YR 4/2	1 fragm. brzuśca z naczynia GS KCK
185	184	77,1	28,8	0,24	0,18	Brązowo-czarna, plamista ziemia z niewielkimi kamieniami i drobnymi węgielkami	10YR 3/2	
214	213	73,6	16,9	0,3	0,6	Brązowa ziemia z drobnymi węgielkami drzewnymi z pni lub konarów sosny zwyczajnej i dębu (Michniewicz 2002)	10YR 4/4	
232 (ryc. 25: 6)	231/1, 231/2	66,9	24,5	0,4	0,62	Brązowo-czarna ziemia (js. 231/1) z czarnymi i pomarańczowymi plamkami oraz dużą ilością drobnych węgielków, w dolnej części przechodząca w ciemnoszaro-brązową (js. 231/2)	10YR 2/2; 10YR 3/1	
268	267	70,75	14,7	0,18	0,1	Brązowa ziemia	10YR 4/4	
272	271	52,6	14,6	0,45	0,18	Brązowo-czarna, plamista ziemia z licznymi drobnymi węgielkami z klonu lub jaworu (Michniewicz 2002)	10YR 3/2	19 fragm. brzuśców i 3 wylewy z naczyń GS KCK, w tym 1 z naczynia o gładkiej powierzchni, 1 z naczynia o powierzchni kreskowanej, wyodrębniony od brzuśca, o krawędzi zdobionej nacinnymi kreskami oraz 1 z cienkościennego naczynia o gładzonej powierzchni
274	273	62,7	18,1	0,4	0,1	Brązowa ziemia z licznymi pomarańczowymi plamkami	10YR 4/3	
276	275	49,6	20,8	0,16	0,1	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/2	
282	281	92,5	20,9	0,5	0,1	Brązowo-czarna ziemia	10YR 3/1	
286 (ryc. 25: 5)	285	90,6	21,45	0,35	0,4	Brązowa ziemia	10YR 4/3	
304	303	69,2	12,3	0,35	0,22	Brązowa ziemia	10YR 4/3	
324=322 (ryc. 25: 7)	321, 323	83,4	30,7	0,6	0,5	Żółto-brązowa, plamista ziemia (js. 323) z niewielką ilością drobnych węgielków. W północnej części obiektu ślad słupa o średnicy ok. 0,3 m, wypełniony czarną przepaloną ziemią (js. 321) z kilkoma średniej wielkości kamieniami i niewielką ilością bardzo drobnych węgielków z pnia lub konara sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002)	10YR 5/4-4/4; 2,5Y 2/1	1 fragm. brzuśca z naczynia GS KCK (z warstwy 321)
326	325	87	29,9	0,3	0,1	Brązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków	10YR 4/3	1 fragm. brzuśca z naczynia GS KCK
328	327	84,1	18,7	0,3	0,3	Brązowa ziemia z niewielką ilością węgielków z pnia (pni) lub konarów sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002)	10YR 4/3	1 fragm. brzuśca z naczynia GS KCK
330	329	85,9	15,5	0,3	0,28	Ciemnobrązowa ziemia z dużą ilością drobnych węgielków z pnia lub konara sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002)	10YR 3/3	1 fragm. brzuśca z naczynia GS KCK
332	331	85,4	11,3	0,3	?	Ciemnobrązowa ziemia z dużą ilością drobnych węgielków	10YR 3/3	Obiekt nie został wyeksplorowany
336	335	93,2	29,3	0,2	0,2	Brązowa ziemia	10YR 4/3	
340	339	86,6	9,9	0,5	0,1	Jasnobrązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków	10YR 4/6	
342	341	84,2	8,5	0,24	0,16	Brązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków	10YR 4/4	
344	343	86,7	4,8	0,28	0,1	Brązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków	10YR 4/3	
346	345	55,3	11,5	0,2	0,16	Brązowo-czarna ziemia z drobnymi węgielkami i fragmentami polepy	10YR 3/2	1) 2 wylewy o gładzonych powierzchniach i 6 fragm. brzuśców z naczyń GS KCK. 2) 19 fragm. polepy
348	347	58,9	11,4	0,3	0,2	Brązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków	10YR 4/3	4 fragm. brzuśców z naczyń GS KCK
356	355	59,3	14	0,3	0,16	Brązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków	10YR 4/3	1 fragm. brzuśca z naczynia GS KCK
358	357	57,8	11,4	0,55	0,26	Brązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków z pnia lub konara sosny zwyczajnej (Michniewicz 2002)	10YR 4/3	1) 4 fragm. brzuśców z naczyń GS KCK, w tym 1 o gładzonej powierzchni, zdobiony zaszczypywaniami paznokciowymi. 2) 8 fragm. polepy, w tym 2 niepewne
368	367	58,1	15	0,3	0,18	Jasnobrązowa ziemia	10YR 5/3	
370	369	108,1	30,4	0,3	0,2	Brązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków	10YR 4/3	
372	371	109,45	30,9	0,3	0,1	Brązowa ziemia	10YR 4/4	
380	379	109,7	27,3	0,3	0,18	Żółto-brązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków i grudek polepy	10YR 5/4	
382	381	108,9	28,4	0,3	0,2	Żółto-brązowa ziemia	10YR 5/4	
384	383	109,55	29,9	0,3	0,18	Brązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków	10YR 4/3	
386	385	109,75	29,45	0,36	0,3	Brązowa ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków	10YR 4/3	
408	407	6,5	29,2	0,3	0,28	Czarna ziemia z niewielką ilością drobnych węgielków	2,5Y 2/1	
414	413	8,4	29,1	0,3	0,05	Brązowo-szara ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/1	
416	415	7	29,4	0,3	0,05	Brązowo-szara ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/1	
464	463	4,8	29,6	0,4	0,1	Brązowo-szara ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/1	
466	465	3,3	29	0,5 (?)	0,2	Brązowo-szara ziemia z dużą ilością drobnych węgielków	10YR 4/1	Obiekt wyeksplorowany częściowo
468	467	2,6	16	0,24 (?)	0,14	Brązowo-szara ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/1	Obiekt wyeksplorowany częściowo; być może jama osadnicza
470	469	4,4	19,5	0,24	0,1	Brązowo-szara ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/1	
472	471	3,3	19,7	0,2	0,1	Brązowo-szara ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/1	
474	473	3,4	19,1	0,3 (?)	0,12	Brązowo-szara ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 4/1	Obiekt wyeksplorowany częściowo
476	475	2,9	19,3	0,18	0,1	Jasnoszara ziemia z drobnymi węgielkami	10YR 5/1	
480	479	55,8	16,2	0,3	?	Szaro-brązowa ziemia z drobnymi grudkami polepy	10YR 4/2	Obiekt nie został wyeksplorowany

Tab. 3. Suraż, stan. 37, gm. loco. Wykop 1. Zestawienie ilościowe oraz stan zachowania materiałów ceramicznych grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej

Js.	Liczba fragmentów	Części naczyń				Stopień rozdrobnienia			Stopień erozji		
		Całe naczynia	Wylewy	Dna	Brzuśce	I kat.	II kat.	III kat.	I	II	III
W. 2	4	0	0	0	4	0	3	1	1	1	2
W. 3	13	0	0	0	13	1	11	1	4	5	4
W. 3/6	2	0	0	0	2	0	1	1	0	1	1
W. 6	4	0	0	1	3	2	2	0	2	1	1
Ob. 19	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0
Ob. 23	4	0	0	1	3	0	2	2	0	0	4
Znaleziska luźne	4	0	0	0	4	0	4	0	1	1	2
Łącznie	32	0	0	2	30	3	24	5	8	10	14

Legenda. Stopień rozdrobnienia: kat. I – fragmenty o długości powyżej 5 cm, kat. II – fragmenty o długości 2–5 cm, kat. III – fragmenty o długości poniżej 2 cm. Stopień erozji: I – brak lub bardzo niewielkie ubytki na którejś z powierzchni oraz niewielki stopień starcia krawędzi, umożliwiające łatwe wyklejenie materiału, II – częściowe starcie powierzchni, np. starcie ornamentu lub całkowite ubytki powierzchni, nieprzekraczające jednak $\frac{1}{3}$ wielkości fragmentu, znaczny stopień starcia krawędzi, umożliwiające jednak wyklejenie ceramiki, III – ubytki na powierzchni przekraczające $\frac{1}{3}$ wielkości fragmentu lub starcie powierzchni uniemożliwiające określenie barwy naczynia, starcie krawędzi uniemożliwiające wyklejenie ceramiki.

Tab. 4. Suraż, stan. 37, gm. loco. Wykop 1. Zestawienie cech technologicznych naczyń grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej

Js.	Liczba fragmentów	Sposób opracowania powierzchni zewnętrznej					Barwa powierzchni zewnętrznej						Rodzaj przełamu			Domieszka schudzająca						Grubość ścianek		
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	1	2	3	1	2	3	4	5	6	1	2	3
W. 2	4	1	0	0	0	3	2	0	2	0	0	0	0	3	1	0	0	4	0	0	0	0	4	0
W. 3	13	6	4	1	0	2	7	0	2	1	0	0	4	6	1	0	1	12	0	0	0	2	3	6
W. 3/6	2	2	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	1	0
W. 6	4	1	2	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	4	0	0	0	0	0	3
Ob. 19	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Ob. 23	4	0	0	0	0	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0
Znaleziska luźne	4	0	1	1	0	2	3	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	4	0	0	0	0	1	1
Łącznie	32	10	7	2	0	13	17	0	6	1	0	0	5	15	2	0	1	31	1	0	0	2	9	11

Legenda. Sposób opracowania powierzchni zewnętrznej: 1 – gładzenie, 2 – chropowacenie, 3 – kreskowanie; 4 – polerowanie, 5 – nieokreślony. Barwa powierzchni zewnętrznej: 1 – pomarańczowa, 2 – jasnobrązowa, 3 – brązowa, 4 – brunatna, 5 – ciemnoszaro-brunatna, 6 – czarna. Rodzaj przełamu: 1 – jednobarwny, 2 – dwubarwny, 3 – trójbarwny. Domieszka: 1 – tłużeń drobnoziarnisty, 2 – tłużeń średnioziarnisty, 3 – tłużeń gruboziarnisty, 4 – dodatek piasku, 5 – dodatek szamotu, 6 – dodatek komponentów organicznych (?). Grubość ścianek: 1 – do 0,7 cm włącznie, 2 – 0,8–0,9 cm, 3 – 1 cm i powyżej. Z wyjątkiem sposobu opracowania powierzchni zewnętrznej nie uwzględniono fragmentów, dla których dana cecha nie została określona.

Tab. 5. Suraż, stan. 37, gm. loco. Wykop 2. Zestawienie ilościowe oraz stan zachowania materiałów ceramicznych grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej

Js.	Liczba fragmentów	Części naczyń				Stopień rozdrobnienia			Stopień erozji			Wtórne przepalenie	Ślady użytkowania
		Cale naczynia	Wylewy	Dna	Brzuśce	I kat.	II kat.	III kat.	I	II	III		
W. 31	1241		66	22	1153	54	763	424	330	481	430	27	5
W. 31/1	259		12	2	245	11	160	88	69	98	92	7	
W. 167	32		2	0	30	1	26	5	12	9	11		
W. 170	54		4	3	47	2	38	14	20	18	16		
Skupiska ceramiki 171 i 226	545		18	11	516	38	175	332	83	62	400		
Ob. 29	3		0	0	3	0	2	1	0	1	2		
Ob. 34	8	1	0	0	7	2	1	5	4	2	2		1
Ob. 52	3		0	0	3	0	0	3	1	1	1		
Ob. 54	16		1	0	15	1	7	8	6	3	7		
Ob. 64	2		0	0	2	1	1	0	1	1	0		
Ob. 79	2		0	0	2	0	1	1	2	0	0		
Ob. 81	4		0	0	4	0	1	3	2	1	1		
Ob. 83	8		2	0	6	0	6	2	3	1	4		
Ob. 85	2		1	0	1	0	2	0	0	1	1		
Ob. 89	7		0	0	7	0	3	4	0	0	7		
Ob. 91	5		0	0	5	0	5	0	3	2	0		
Ob. 93	2		0	1	1	1	0	1	1	1	0		
Ob. 95	9		0	1	8	1	4	4	6	3	0		
Ob. 99	1		0	0	1	0	1	0	0	0	1		
Ob. 101	2		0	0	2	0	1	1	0	1	1		
Ob. 103	12		1	1	10	0	6	6	4	3	5		
Ob. 107	6		2	0	4	0	5	1	3	2	1		
Ob. 111	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 113	5		0	0	5	1	2	2	1	2	2		
Ob. 117	1		0	0	1	0	1	0	0	0	1		
Ob. 125	1		0	0	1	0	1	0	0	1	0		
Ob. 141	2		0	0	2	0	1	1	0	0	2	1	
Ob. 145	2		0	1	1	0	1	1	0	0	2		
Ob. 149	4		1	0	3	0	4	0	1	3	0		
Ob. 153	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 163	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 169	6		1	0	5	0	4	2	2	3	1		
Ob. 169/354	5		1	0	4	3	2	0	5	0	0		
Ob. 173	17		1	1	15	0	16	1	7	7	3		
Ob. 175	12		0	0	12	1	9	2	6	4	2		
Ob. 177	8		0	0	8	1	6	1	5	2	1		
Ob. 179	8		0	0	8	0	7	1	4	3	1		
Ob. 181	23		2	0	21	0	11	12	5	7	11		
Ob. 183	18		1	2	15	6	7	5	9	2	7		
Ob. 189	5		0	0	5	0	1	4	2	2	1		
Ob. 193	4		0	0	4	0	2	2	2	2	0		
Ob. 195	1		0	0	1	0	0	1	1	0	0		
Ob. 197	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 202	4		0	0	4	0	3	1	1	2	1		
Ob. 204	5		1	0	4	0	2	3	1	0	4		
Ob. 206	3		0	0	3	0	1	2	3	0	0		
Ob. 208	4		0	0	4	1	1	2	2	2	0		
Ob. 210	6		0	0	6	0	3	3	1	0	5		
Ob. 212	5		0	0	5	1	2	2	3	1	1		
Ob. 216	16		1	0	15	1	13	2	4	1	11		
Ob. 221	3		0	0	3	0	2	1	1	1	1		
Ob. 223	3		0	1	2	0	1	2	1	0	2		
Ob. 228	2		0	0	2	0	2	0	2	0	0		
Ob. 234	1		0	0	1	0	1	0	0	1	0		
Ob. 236	2		0	0	2	0	1	1	1	1	0		
Ob. 238	2		0	0	2	1	1	0	1	0	1		
Ob. 240	3		0	0	3	0	0	3	0	0	3		
Ob. 242	10		0	0	10	0	7	3	6	1	3		
Ob. 244	18		6	2	10	7	9	2	10	6	2		
Ob. 246	6		0	3	3	4	2	0	4	2	0	1	
Ob. 248	3		0	0	3	0	2	1	0	2	1		
Ob. 250	40		3	1	36	6	20	14	5	20	15	4	
Ob. 252	2		0	0	2	0	1	1	1	1	0		
Ob. 254	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 256	12		2	0	10	3	5	4	5	4	3		1
Ob. 258	8		1	0	7	0	7	1	2	4	2		
Ob. 260	3		0	0	3	1	1	1	2	0	1		
Ob. 266	4		0	0	4	0	3	1	2	1	1		
Ob. 270	15		1	0	14	0	6	9	4	5	6		
Ob. 272	22		3	0	19	0	13	9	8	6	8		
Ob. 278	8		0	0	8	1	3	4	2	3	3		
Ob. 288	18		2	1	15	5	10	3	9	6	3		1
Ob. 290	4		0	1	3	0	3	1	2	1	1		
Ob. 292	18		0	1	17	3	7	8	3	3	12		
Ob. 294	60		4	1	55	12	32	16	21	15	24		3
Ob. 298	5		0	0	5	0	4	1	3	2	0		
Ob. 300	8		0	1	7	2	1	5	3	2	3		
Ob. 302	2		0	0	2	0	2	0	0	1	1		
Ob. 306	9		1	0	8	1	5	3	4	2	3	1	
Ob. 308	1		0	0	1	0	0	1	0	1	0		
Ob. 310	1		0	0	1	0	1	0	0	1	0		
Ob. 314	1		0	0	1	0	1	0	0	0	1		
Ob. 316, 318, 366	13		1	0	12	1	4	8	1	3	9		
Ob. 320	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 322	1		0	0	1	0	1	0	0	1	0		
Ob. 326	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 328	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 330	1		0	0	1	0	1	0	0	1	0		
Ob. 346	8		2	0	6	0	3	5	4	2	2		
Ob. 348	4		0	0	4	0	1	3	1	0	3		
Ob. 350	19		1	1	17	0	11	8	7	6	6		
Ob. 352	2		0	0	2	0	2	0	1	1	0		
Ob. 354	20		2	1	17	1	16	3	10	5	5		
Ob. 356	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 358	4		0	0	4	0	3	1	3	0	1		
Ob. 360	33		2	1	30	6	16	11	14	10	9	1	
Ob. 362	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 364	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 366	4		0	0	4	1	2	1	2	1	1		
Ob. 376	8		0	0	8	0	3	5	1	2	5		
Ob. 378	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 390	11		2	0	9	1	6	4	5	0	6		
Ob. 392	9		0	0	9	1	4	4	4	2	3		
Ob. 394	2		0	0	2	1	0	1	1	0	1		
Ob. 398	2		0	0	2	0	1	1	0	0	2		
Ob. 400	2		0	0	2	1	1	0	0	2	0		
Ob. 402	2		0	0	2	0	2	0	1	1	0		
Ob. 404	4		0	0	4	0	4	0	2	1	1		
Ob. 410	2		0	0	2	0	2	0	1	0	1		
Ob. 418	18		0	0	18	0	6	12	0	0	18		
Ob. 420	6		0	1	5	3	3	0	1	4	1		
Ob. 422	7		2	0	5	2	4	1	3	2	2		
Ob. 424	2		0	0	2	1	1	0	1	1	0		
Ob. 430	6		0	0	6	1	4	1	2	2	2		1
Ob. 432	6		0	0	6	1	4	1	4	2	0		
Ob. 434	1		0	0	1	0	1	0	1	0	0		
Ob. 438	6		0	1	5	1	3	2	4	1	1		
Ob. 440	6	1	0	0	5	3	3	0	4	2	0		1
Ob. 442	9		1	0	8	3	4	2	4	4	1		1
Ob. 454	3		0	0	3	0	2	1	0	2	1		
Łącznie	2915	2	154	62	2697	201	1591	1123	811	885	1219	42	14

Legenda. Stopień rozdrobnienia: kat. I – fragmenty o długości powyżej 5 cm, kat. II – fragmenty o długości 2–5 cm, kat. III – fragmenty o długości poniżej 2 cm. Stopień erozji: I – brak lub bardzo niewielkie ubytki na któreś z powierzchni oraz niewielki stopień starcia krawędzi, umożliwiające łatwe wyklejenie materiału, II – częściowe starcie powierzchni, np. starcie ornamentu lub całkowite ubytki powierzchni, nieprzekraczające jednak $\frac{1}{3}$ wielkości fragmentu, znaczny stopień starcia krawędzi, umożliwiające jednak wyklejenie ceramiki, III – ubytki na powierzchni przekraczające $\frac{1}{3}$ wielkości fragmentu lub starcie powierzchni uniemożliwiające określenie barwy naczynia, starcie krawędzi uniemożliwiające wyklejenie ceramiki.

Tab. 6. Suraż, stan. 37, gm. loco. Wykop 2. Zestawienie cech technologicznych naczyń grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej

Js.	Liczba fragmentów	Sposób opracowania powierzchni zewnętrznej					Barwa powierzchni zewnętrznej						Rodzaj przełamu			Domieszka schudzająca						Grubość ścianek		
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	1	2	3	1	2	3	4	5	6	1	2	3
W. 31	1273	521	70	196	58	428	551	79	97	13	20	10	190	585	132	1273	1271	1198	18	7	42	112	461	291
W. 31/1	259	88	29	25	8	109	87	13	19	14	6	4	32	107	40	259	259	242	3	0	6	24	74	67
W. 170	54	19	4	9	6	16	22	9	5	7	1	0	11	25	5	54	54	51	1	0	1	7	17	10
Skupisko ceramiki 171	82	3	0	74	3	2	46	0	0	31	1	3	5	26	2	82	82	82	2	0	3	2	14	13
Skupisko ceramiki 226	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0
Ob. 29	3	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	2	0	0	0	1	0	0
Ob. 34	8	7	0	1	0	0	2	0	1	0	5	0	5	2	1	8	8	8	0	0	1	5	2	1
Ob. 52	3	3	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	2	1	3	3	3	0	0	0	0	2	1
Ob. 54	16	4	0	4	1	7	9	4	0	0	1	1	3	10	1	16	16	12	0	0	0	0	7	2
Ob. 64	2	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	2	0	2	0
Ob. 79	2	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	2	0	0	0	0	1	1
Ob. 81	4	3	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	2	0	4	3	3	1	0	0	1	1	0
Ob. 83	8	2	0	2	0	4	2	1	1	0	0	0	1	3	0	8	8	7	1	0	4	1	3	0
Ob. 85	2	2	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1	2	2	2	0	0	0	1	1	1
Ob. 89	7	0	0	0	0	7	7	0	0	0	0	0	7	0	0	7	7	7	0	0	0	0	0	0
Ob. 91	5	1	3	1	0	0	5	0	0	0	0	0	3	1	1	5	5	5	1	0	0	0	3	2
Ob. 93	2	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	2	2	2	0	0	0	1	0	1
Ob. 95	9	4	2	1	2	0	6	0	2	1	0	0	3	4	2	9	8	7	0	0	0	4	4	1
Ob. 99	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Ob. 101	2	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	1	0	0	0	0	1	0
Ob. 103	12	2	0	5	0	5	4	3	0	0	0	0	1	5	0	12	12	11	2	0	1	3	2	1
Ob. 107	6	3	2	0	1	0	2	2	0	2	0	0	2	3	0	6	6	5	0	0	2	0	5	0
Ob. 111	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0
Ob. 113	5	3	1	0	1	0	2	0	2	0	1	0	2	2	1	5	5	3	0	0	0	2	1	2
Ob. 117	1	1	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Ob. 125	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0
Ob. 141	2	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Ob. 145	2	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	1	0	0	1	0	0	1
Ob. 149	4	4	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	3	0	4	4	3	0	0	1	0	4	0
Ob. 153	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1	0	1	0
Ob. 163	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0
Ob. 169	6	4	0	1	0	1	2	0	0	1	1	0	1	4	0	6	6	5	0	0	0	1	3	1
Ob. 169/354	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1
Ob. 173	17	4	8	1	0	4	12	1	0	1	1	0	4	9	0	17	17	17	1	0	0	1	9	4
Ob. 175	12	1	9	0	0	2	8	1	2	0	0	0	5	4	1	12	12	12	0	0	0	0	4	6
Ob. 177	8	2	3	1	1	1	3	0	0	2	0	0	3	3	1	8	8	6	0	0	0	1	4	2
Ob. 179	8	5	1	1	0	1	6	0	0	2	0	0	1	5	2	8	8	8	0	0	0	0	4	4
Ob. 181	23	5	5	0	1	12	8	1	0	2	1	1	5	3	4	23	23	22	0	0	0	4	4	5
Ob. 183	18	8	4	0	3	3	8	0	0	4	3	0	4	4	5	18	18	15	0	0	1	4	2	7
Ob. 189	5	1	0	0	1	3	2	0	1	0	0	0	0	3	2	5	5	2	0	0	0	3	1	0
Ob. 193	4	2	0	0	1	1	1	1	2	0	0	0	0	1	3	4	4	3	0	0	0	3	0	1
Ob. 195	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0
Ob. 197	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0
Ob. 202	4	2	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	2	1	4	4	4	0	0	1	0	3	0
Ob. 204	5	0	0	0	2	3	1	1	0	0	0	0	0	0	1	5	5	5	0	0	0	1	0	0
Ob. 206	3	0	0	0	3	0	2	0	1	0	0	0	0	2	1	3	3	2	0	0	0	3	0	0
Ob. 208	4	3	0	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	1	3	4	4	4	0	0	0	2	0	2
Ob. 210	6	0	0	0	1	5	2	0	0	0	0	0	0	2	0	6	6	5	0	0	1	1	0	1
Ob. 212	5	0	2	0	2	1	2	3	0	0	0	0	0	2	2	5	5	5	0	0	0	2	0	2
Ob. 216	16	2	0	2	0	12	5	0	1	2	0	0	0	5	1	16	16	13	1	2	0	0	3	3
Ob. 221	3	1	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	1	1	3	3	3	0	1	0	1	0	1
Ob. 223	3	0	0	0	2	1	2	0	1	0	0	0	0	0	1	3	3	1	0	0	0	1	0	0
Ob. 228	2	0	1	0	1	0	2	0	0	0	0	0	1	1	0	2	2	2	0	0	0	0	1	1
Ob. 234	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1
Ob. 236	2	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	2	1	0	0	1	0	0
Ob. 238	2	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	2	2	2	0	0	0	1	0	1
Ob. 240	3	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	3	3	0	0	0	0	0	0
Ob. 242	10	3	2	0	2	3	5	1	0	0	1	0	1	2	4	10	10	8	0	0	1	0	2	5
Ob. 244	18	1	0	12	2	3	6	0	3	5	2	1	5	9	2	18	18	18	0	0	0	5	7	4
Ob. 246	6	0	0	2	2	2	2	0	2	0	0	2	2	4	0	6	6	4	0	0	0	2	0	3
Ob. 248	3	2	0	0	1	0	2	1	0	0	0	0	0	1	1	3	3	2	0	0	0	1	0	1
Ob. 250	37	8	0	11	10	8	12	1	3	2	0	10	21	7	2	37	37	27	0	0	1	6	13	2
Ob. 252	2	1	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	1	0	0	0	1	1	0
Ob. 254	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0
Ob. 256	12	1	0	4	0	7	3	0	2	4	1	0	3	7	1	12	12	11	0	0	1	1	7	1
Ob. 258	8	2	1	1	1	3	6	0	1	0	0	0	2	5	0	8	8	6	0	0	0	2	2	3
Ob. 260	3	0	0	2	0	1	2	1	0	0	0	0	0	2	1	3	3	3	0	0	0	1	0	2
Ob. 266	4	0	1	1	1	1	2	0	1	0	0	0	0	2	1	4	4	3	0	0	0	2	0	1
Ob. 270	15	0	4	0	3	8	4	0	2	1	0	0	2	6	1	15	15	15	0	0	0	3	2	4
Ob. 272	22	10	2	1	1	8	12	1	1	1	0	0	2	8	5	22	22	17	0	0	0	4	6	5
Ob. 278	8	3	2	0	2	1	3	1	2	1	0	0	0	3	3	8	8	6	0	0	0	2	2	1
Ob. 288	17	8	1	5	0	3	6	1	5	4	0	0	3	11	3	17	17	17	0	0	0	2	10	2
Ob. 290	4	1	0	2	1	0	2	2	0	0	0	0	0	3	0	4	4	3	0	0	0	0	1	2
Ob. 292	18	1	0	1	1	15	9	1	0	0	0	0	5	6	1	18	18	18	1	0	0	0	2	3

Tab. 7. Suraż, stan. 37, gm. loco. Wykop 2. Zestawienie cech technologicznych naczyń grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej w obrębie grup wyrobów o różnych sposobach opracowania powierzchni zewnętrznej

Sposób opracowania powierzchni zewnętrznej	Liczba fragmentów	Barwa powierzchni zewnętrznej						Rodzaj wypału			Rodzaj przełamu			Domieszka schudzająca						Grubość ścianek		
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4	5	6	1	2	3
Gładzenie (1)	839	460	62	103	135	31	4	807	31	4	169	471	157	1	69	769	19	5	31	144	413	230
Chropowacenie (2)	181	115	31	6	21	1	0	180	1	0	31	106	40	0	2	179	2	0	5	6	65	103
Kreskowanie (3)	448	261	44	33	82	8	1	441	8	1	51	298	24	0	23	425	5	5	45	33	204	138
Polerowanie (4)	149	47	16	30	14	6	34	108	6	34	71	36	25	3	54	92	3	0	2	63	51	14
Nieokreślony (5)	828	173	6	21	15	5	0	659	5	0	59	90	39	1	48	779	7	1	9	17	72	68
Łącznie	2445	1056	159	193	267	51	39	2195	51	39	381	1001	285	5	196	2244	36	11	92	263	805	553

Legenda. Sposób opracowania powierzchni zewnętrznej: 1 – gładzenie, 2 – chropowacenie, 3 – kreskowanie, 4 – polerowanie; 5 – nieokreślony. Barwa powierzchni zewnętrznej: 1 – pomarańczowa, 2 – jasnobrązowa, 3 – brązowa, 4 – brunatna, 5 – ciemnoszaro-brunatna, 6 – czarna. Rodzaj wypału: 1 – utleniający, 2 – redukcyjny, 3 – nieokreślony. Rodzaj przełamu: 1 – jednobarwny, 2 – dwubarwny, 3 – trójbarwny. Domieszka: 1 – tłuźień drobnoziarnisty, 2 – tłuźień średnioziarnisty, 3 – tłuźień gruboziarnisty, 4 – dodatek piasku, 5 – dodatek szamotu, 6 – dodatek miki, 7 – dodatek komponentów organicznych (?). Grubość ścianek: 1 – do 0,7 cm włącznie, 2 – 0,8–0,9 cm, 3 – 1 cm i powyżej. Z wyjątkiem sposobu opracowania powierzchni zewnętrznej nie uwzględniono fragmentów, dla których dana cecha nie została określona.

Tab. 8. Suraż, stan. 37, gm. loco. Wykop 2. Zestawienie polepy

Js.	Liczba fragmentów	Opis
W. 31	281 + 5 (?)	Drobne fragmenty o przeciętnej średnicy 1–3 cm. Gлина z zawartością piasku, rzadziej żwiru (domieszka ?). Znaczna część fragmentów z okrągłymi lub ostrokątnymi otworkami po domieszce organicznej (w postaci ziarna, łupin, siewki, trawy ?). Odciski konstrukcyjne: - 12 fragm. o płaskiej, gładkiej powierzchni – odciski desek lub fragmenty ściany zewnętrznej (?), - 1 fragm. z wklęsłym, półkolistym odciskiem belki, - 1 fragm. o jednej powierzchni płaskiej i gładkiej, a drugiej z wklęsłym, półkolistym odciskiem belki, - 1 fragm. o trójkątnym przekroju, dwie powierzchnie (w tym podstawa trójkąta) gładkie
W. 31/1	7 + 3 (?)	Fragmenty o średnicy do 3 cm
Ob. 89	5	Drobne fragmenty o średnicy ok. 2–3 cm. Domieszka (?) piasku
Ob. 91	5	Bardzo drobne fragmenty o średnicy poniżej 2 cm. Domieszka piasku i tłucznia (?)
Ob. 101	1	Fragment o wymiarach ok. 5 × 4 × 3,5 cm, o jednej powierzchni wygładzonej (fragment ściany zewnętrznej ?). Domieszka piasku i tłucznia (?)
Ob. 103	1 (?)	Fragment o średnicy ok. 1 cm
Ob. 149	2 + 2 (?)	Bardzo drobne fragmenty o średnicy do 2 cm
W. 167	Ok. 500	Drobne fragmenty o średnicy dochodzącej do 6 cm, przeciętnie 2–3 cm. Domieszka piasku (z niewielkim dodatkiem żwiru) oraz organiczna – owalne lub ostrokątne negatywy o średnicy ok. 0,5 cm oraz nieliczne wydłużone odciski trawy lub słomy. Odciski konstrukcyjne: - 20 fragm. o wyrównanej powierzchni – fragmenty ściany zewnętrznej, - 3 fragm. o równej powierzchni ze śladami obmazywania wiechciem lub miotełką, - 6 fragm. z wklęsłymi negatywami belek, - 5 fragm. o trójkątnym przekroju z lekko wklęsłymi odciskami belek, w tym 1 fragm. o wymiarach ok. 3,5 × 3,5 × 3 cm, z odciskami belek i zachowaną powierzchnią zewnętrzną ścianki, - 3 fragm. o gładkich, półkolistych powierzchniach, - 1 fragm. o wymiarach ok. 5,5 × 2 × 3 cm, o jednej powierzchni płaskiej, powierzchnia przeciwległa z podłużnym śladem deski (?) o szerokości ok. 1 cm, - 1 fragm. o wymiarach ok. 6 × 2,5 × 3,5 cm, o jednej powierzchni płaskiej, na powierzchni przylegającej lekko wklęsły odcisk belki (?)
Ob. 169	17	Fragmenty o średnicy do 3,5 cm, w tym 2 z wklęsłymi odciskami belek
Ob. 169/354	1	Fragment o średnicy ok. 2 cm
Ob. 173	2	Fragmenty o średnicy do 2,5 cm, na 1 fragm. odcisk brzegu deski (?)
Ob. 175	2	Fragmenty o średnicy ok. 1 cm
Ob. 177	2 (?)	Fragmenty o średnicy do 2 cm
Ob. 179	8	Fragmenty o średnicy do 2,5 cm, w tym 2 o gładkich, płaskich powierzchniach – fragmenty zewnętrznej części ścianki (?)
Ob. 181	5 + 1 (?)	Fragmenty o średnicy do 2 cm
Ob. 183	6	Fragmenty o średnicy do 2 cm
Ob. 189	1	Fragment o średnicy ok. 1 cm
Ob. 216	6 + 1 (?)	Fragmenty o średnicy do 3 cm
Ob. 246	3	Fragmenty o średnicy do 3,5 cm, w tym 2 z lekko wklęsłymi odciskami belek
Ob. 250	1 + 7 (?)	Fragmenty o średnicy do 2,5 cm, w tym 2 zżużłone
Ob. 270	3 ?	Fragmenty o średnicy ok. 1 cm
Ob. 272	23 + 14 (?)	Fragmenty o średnicy do 4 cm, przeciętnie 1–2 cm
Ob. 310	1	Fragment o średnicy ok. 2,5 cm
Ob. 346	19	Fragmenty o średnicy do 3,5 cm, przeciętnie 1–2 cm. Jeden fragment o równej powierzchni i wymiarach ok. 5 × 4 × 3,5 cm
Ob. 350	75 + 2 (?)	Fragmenty o średnicy do 4,5 cm, przeciętnie 1–2 cm. Domieszka piasku, bardzo liczne ślady po domieszce z drobnej słomy lub trzciny oraz owalne lub ostrokątne odciski o średnicy ok. 0,5 cm. Odciski konstrukcyjne: - 2 fragm. o wyrównanej powierzchni – fragmenty zewnętrznej powierzchni ścianki (?), - 2 fragm. o trójkątnym przekroju, z lekko wklęsłymi odciskami belek
Ob. 352	1 + 1 (?)	Fragmenty o średnicy do 3,5 cm. Jeden fragment o gładkiej powierzchni – zewnętrzna powierzchnia ścianki (?)
Ob. 354	8 + 2 (?)	Fragmenty o średnicy do 3 cm, przeciętnie 1–2 cm. Na jednym wklęsłe odbicie belki
Ob. 358	6 + 2 (?)	Fragmenty o średnicy do 2 cm
Ob. 360	10	Fragmenty o średnicy do 2,5 cm
Ob. 390	20 (?)	Bardzo drobne, rozkruszone fragmenty o średnicy do ok. 1,5 cm
Ob. 432	5	Drobne fragmenty o średnicy do 2 cm oraz 1 fragment o wymiarach ok. 4,5 × 4 × 2,5 cm, z równoległymi, wklęsłymi odbiciami fragmentów dwóch belek
Łącznie	1001 + 66 (?)	-